

Dela so že v teku in se gradi krajevno omrežje za Spuhijo, Zabovce, Markovce in Novo vas, kjer bo — če ne bo kakšnih posebnih ovir — o Božiču že zasvetila električna luč. Vzporedno s tem se vršijo že predpriprave za elektrifikacijo vasi Bukovci, Stojinci in Muretinci na eni strani, dočim je odbor za elektrifikacijo okoliša Ptujška gora, Sv. Lovrenc na Dravskem polju, Majšperk in Cirkovce na svoji zadnji seji sklenil, da skupno z Zadržno elektrarno v Ptuj prične z uspešnim delom, tako da bodo tudi ti kraji prišli do prepotrebne električne luči.

Zeleti je, da se vzdramijo še ostali kraji, ki so v bližini navedenih, kar jim bo samo v korist. S pomočjo odločujočih činiteljev se bo ljudstvo, ki bo imelo za to voljo, vsekakor lahko okoristilo s to veliko gospodarsko dobrino, ki bo poleg luči lahko nudila kmečkim gospodarjem še potrebno pogonsko silo za razne kmetijske stroje, kot mlatilnice, slamoreznice itd. Električna napeljava je torej v veliko korist vsemu prebivalstvu ne samo kot razsvetljava, ampak tudi v korist kmečkemu gospodarstvu kot takemu. Onim, ki so to vprašanje spravili z mrtve točke, pa lahko izrečemo priznanje za njihovo uspešno delo, ki, kakor izgleda, rodi dobre sadove.

Po svetu

Naseljevanje in izseljevanje na Poljskem. Na bivšem poljskem Poznanjskem je bilo v zadnjih desetih mesecih na novo naseljenih 22.000 nemških rodbin s kakimi 250.000 družinskimi člani. Kot prvi so prišli v poštev za naselitev izseljenci iz baltičskih držav in iz Volinije. Tudi preseljenci iz Besarabije bodo deloma naseljeni v teh predelih. Glavno množico naseljenecv pa bodo tvorili po končani vojni bojovníki s fronte in je zanje prihranjeno veliko število kmetij, obrtnih obratov in hiš. Tretja skupina, ki bo tudi po vojni zasedla izpraznjena mesta, bodo kmetovalci iz stare Nemčije in njihovi sinovi, ki so služili na fronti. Župa Warthegau (doseđanja Poznanjska) je letos odvedla v zaloge rajha 700.000 ton žita in 100.000 ton jedilnega in industrijskega krompirja. Isto področje še letos proizvaja osminko vse potrebe sladkorja za vso Nemčijo. Prihodnje leto bodo ti kraji zalagali s čebulo vso Nemčijo. Zlasti okolica Kutna se je izkazala kot izvrstno zemljišče za gojitev čebule. Doslej je zaseden samo manjši del onih 275.000 posestev, s katerih so se umaknili Poljaki in napravili prostor nemškim naseljenecem. V ostalem še niso vsa posestva primerno preurejena, da bi sprejela nemške koloniste.

Ali Vam je vseeno, če ima Vaš sosed slab ali protiverski časopis? Da se njegovi otroci zastrupljajo s čitanjem opolzkih podlistkov?

Nekatere hiše so še razrušene, druga posestva nimajo dovolj orodja ali živine, za kar pa skrb posebni preselitelni uradi, ki popravljajo hiše ter dele med nove naseljence orodje in živino. Prejšnji lastniki teh posestev so bili poslani dalje na vzhod, kjer jim je generalni guverner odkazal prebivališča.

Katoliška delavska organizacija v Ameriki. Katoliški Amerikanci razumejo duh in potrebe časa. Proti totalitarizmu (celotnostnemu) nekrščanstvu, ki ga zastopa marksizem in komunizem, hočejo postaviti totalitarizem (celotnost) katoliških načel. V to svrhu so ustanovili Ameriško delavsko zvezo, ki ji je namen, da bi gojila in ohranila pri delavstvu katoliška življenjska načela. Prvi občni zbor, ki je bil v Clevelandu (v Zedinjenih državah), je bil prav dobro obiskan. Izjavil je, da stoji katoliško delavstvo Amerike na stališču, ki sta ga začetala papeža Leon XIII. in Pij XI. v svojih znanih socialnih okrožnicah (»Rerum novarum« in »Quadragesimo anno«). Ustanovitev Katoliške delavske zveze je vzbudila v Ameriki veliko pozornost, kakor je pred nekaj leti bila deležna splošne pozornosti ustanovitve Legije dostojnosti, ki se bori zoper nedostojno književnost in zoper slab film, ki

kvari ljudstvo in predvsem mladino. Legija dostojnosti je dosegla že mnogo velikih uspehov. Tudi od Katoliške ameriške delavske zveze pričakuje dobro misleča Amerika, da bo zaježila val protikrščanskega in protidomovinskega marksizma in komunizma ter da bo z razširjevanjem krščanskih moralnih in socialnih načel in s propagando domovinskih kreposti mnogo prispevala k utrditvi osnov družabne in državne skupnosti.

Svetišče avtomobilistov. Avtomobilisti imajo svojega patrona, in ta je sv. Kristofor. Temu svojemu patronu v čast so italijanski avtomobilisti s prispevki iz vse države sezidali prelepo cerkev na Montemaggiore (Veliki gori) med mestoma Bolonja in Modena. Na praznik sv. Kristofora, 28. julija, je bila v tej cerkvi svečana služba božja, ki so se je udeležili zastopniki vojaške oblasti. Avtomobilska društva severne Italije so ob tej priliki poklonila kot zaobljubljeni dar za svoje padle tovariše 13 velikih kovanih železnih lestencev.

Merilo za razdaljo — rožni venec. Neki misijonar, ki je deloval v Afriki, je po svojem povratku v domovino pripovedoval razne zanimivosti iz katoliških misijonov v Afriki. Ko je bival v neki vasi, kjer je stanovalo mnogo črnecv katoliške vere, je nekega dne stavil ljudem vprašanje: »Koliko hoda je do sosednje vasi?« Katoliški črnci so mu odgovorili: »Dva rožna venca in pol.« Ti katoliški črnci imajo namreč lepo navado, da med hojo molijo rožni venec.

Ne gre samo za zmago orožja, ampak — miselnosti!

Vpliv Anglije po propasti Španije

Odkar je Španija izgubila svojo moč na morjih, posebno pa še po Napoleonovemu padcu, je vpliv Velike Britanije rasel in bila je dolgo vrsto desetletij vodilna in odločujoča sila v vsej svetovni politiki. Kadar koli je šlo, na katerem koli delu sveta že za kake večje zadeve, ki so se tikale svetovne splošnosti, vsikdar je imela Velika Britanija svoje prste zraven in njena beseda je odločevala, včasih neposredno, včasih posredno iz ozadja, izza kulis. Njen vpliv je odločeval v Aziji, v Afriki, v Evropi in tudi v obeh Amerikah se je poznal njen mogočni vpliv.

Liberalizem na smrtni postelji

Po zadnji svetovni vojni sta imeli Anglija in Francija zopet kot glavni zmagovalki odločujočo besedo. Svetovno gospodarstvo in vsa svetovna politika se je gibala v znamenju

anglo-francoske politike in po volji gospodov v Londonu in Parizu, ki so menda mislili, da sta njihova moč in vpliv tako močna in tako utrjena, da se ni bati najmanj za celo stoletje kake večje spremembe v tem oziru. Da so se v teh računih silno motili, kažejo dogodki zadnjih dveh let. Ti dogodki kažejo, da razni državniki lahko nadzirajo javno mnenje nekaj časa, lahko narekujejo gospodarstvu nekaj časa, lahko velevaljo to in ono, toda ne morejo pa zaježiti pot raznim miselnostim, četudi to poskušajo. V svetovnem gospodarstvu je bilo in je še nekaj narobe. Gospodarski liberalizem, ki je skupinam in posameznikom dajal tisto liberalno miselnost, da je vsak človek svoboden in da počenja, kar hoče, ne oziraje se na to, kako se godi njegovemu bližnjemu, je posameznika in skupine vodil na pota ogabne sebičnosti, na katerih je vsak mislil, da lahko brezbrizno hodi, skrbi le za

»Na mezgu?«

»Da. Saj ste mi vi svetovali.«

»Na enem mezgu?«

Marija je začudeno gledala Robina. Zadnjega vprašanja ni razumela. Ali naj na dveh mezgih jezdi?

Robin je takoj dal pojasnilo, ko je vprašal:

»Ničesar ne boste vzeli s seboj?«

»Hvala, nočem moškega spremstva!«

Robin je zardel.

»Oprostite, nisem mislil na to,« je zajecjal. »Jaz samo pozimi dobim dopust. Toda vodo, hrano, šotor, odeje morate vzeti s seboj. V ta namen potrebujete močnega tovrnega konja ali več mezgov.«

Marija je hvaležno pogledala poštarja.

»Hvala lepa za pozornost! Ravnala se bom po vaših nasvetih. Z Bogom!«

Ko je že odprla vrata, jo je Robin spet zadržal:

»Gospodična, ne smete izvesti svojega načrta! V gotovo smrt drvite! In jaz bedak sem vam še nasveto dajal! Na Oblačno goro smete iti samo v spremstvu izbranih, izkušenih mož!«

»To je izključeno!« je odločno odgovorila Marija. »Sicer pa za spremstvo niti nimam denarja. Ne delajte si skrbi, jaz se ne bojim.«

Robin je nekaj časa strmel za odhajajočo Marijo, potem pa se je vrnil v urad.

Kmalu je vstopil skrbno oblečen gospod. Prosil je poštarja, naj mu zamenja angleške funte za dolarje.

»Ali ste videli damo, ki je malo prej odšla?« je vprašal Robin.

»Damo?« je raztreseno vprašal gospod. »Katero damo? ... A, tisto mlado dekle! ... Zakaj vprašate?«

»Na Oblačno goro hoče iti.«

Tujčeve oči so se zasvetile.

»Po kaj?«

»Gorskega samotarja gre iskat. Ga poznate?«

»Ne. Zdaj sem prvič v teh krajih. Kaj je posebnega na tem samotarju?«

»Ne vem. Tudi drugi ne vedo.«

»Kdo bo spremljal damo na goro?«

»Nič! Sama bo šla. Prvotno je hotela iti celo brez tovrnega konja ... Škode zanjo! Gotovi smrti drvi naproti ...«

»Se bo že vrnila,« je smehljaje odvrnil tujec in se poslovil.

Zunaj je zajahal in naglo odjezdil. Za njim se je dvignil gost oblak prahu.

Tujec je bil Roger Asplet. Zadovoljno se je smejal, ker je tako lahko dosegel svoj namen. Ni izpraševal, pa je vendar za vse doznal.

davno iztaknili v vasi Furuiki, v prefekturi Hyogo, neko družino, ki je brez dvoma največja na Japonskem. Poglavar družine Hairoemon Hattori je star 100 let. Njegova žena Tome Hattori pa ima 90 let. V hiši teh dveh prebiva — po stari japonski šegi — še 61 letni najstarejši sin Tarokih Hattori s svojo ženo Kane. Ta zakonska dvojica ima 5 otrok, sina in 4 hčere. Sin Jaji Hattori, ki ima 31 let, je oče 3 otrok, ki pripadajo torej že četrtemu rodu. Stari Hattori ima tedaj 48 pravnukov. Koliko je pa vseh članov družine, vseh otrok, vnukov in žena, pa sploh še niso dosegli. Še bolj važno kot je število članov te družine, je pa to, da v poslednjih 50 letih — torej v pol stoletju! — ni še nihče

svoj trebuh in za svojo mošnjo, bližnjega pa naj vzame magari sam vrag, kaj njega to briga! Te ogabne miselnosti je bil oče liberalizem, ki ga je propovedovalo svetovno mednarodno framasonstvo s svojimi glavnimi sedeži v Londonu in Parizu. Liberalizem je dokončal in leži na smrtni postelji kot kak skopuški starec, ki se sicer brani dati ključ iz rok, pa ga smrt v to sili. Kaj ga bo nadomestilo?

Dve novi miselnosti

V Evropi so se pojavile v teku zadnjih dvajset let dve novi miselnosti. Prva je zajela Rusijo in izvaja komunizem. Država je vse in vse mora biti podržavljeno. Posameznik ni nič in nima drugih pravic v gospodarstvu, kakor le sodelovati in doprinesati k skupnosti.

Druga je fašistično-nacionalna miselnost. Tudi ta pravi, da je država vse in da morata imeti država in narod celotno oblast nad vsem, nad gospodarstvom, politiko itd.

Obe se prav malo razlikujeta, le da imata vsaka svoje ime. Kake osebne svobode, kakor jo poznamo v demokratičnih deželah, kjer je dovoljena svoboda tiska, govora, zborovanja itd., komunizem ne pozna prav nič, narodni socializem in fašizem tudi ne, le dovoljuje še nekako omejeno in nadzirano osebno lastnino.

Podoba pa je, da so se komunizem in narodni socializem ter fašizem začasno zvezali

in bifejo boj, da uničijo gospodarski liberalizem in istega nadomestijo s svojo miselnostjo v gospodarstvu. V Evropi so zaenkrat že uspeli. V Evropi na celi črti — razen Anglije — prevladuje nova gospodarska miselnost, ki jo je izlegla zveza Berlin-Rim-Moskva. Kako socialno srečo in zadovoljstvo bo prinesla evropskim narodom nova gospodarska uredba, je v naprej težko napovedati, ker boja še ni konec. Gotovo pa je, sprememba, ki se v Evropi že ugnezduje, bo prinesla čisto novo socialno in gospodarsko življenje. Če bo boljše ali slabše od dosedanjega, to skrivnost bo pokazala bodočnost.

Kdo bo zmagal?

Vodstva teh miselnosti, o katerih govorimo, so v rokah posameznikov in raznih skupin. Fašizem vodita Hitler in Mussolini. Komunizem vodi Stalin in na braniku svobode in demokracije pa stoji sedaj v prvi vrsti anglosaški svet. Odprto in javno bife boj za dosedanje liberalno miselnost Anglija, moralno in materialno jo podpira tudi Amerika. Kdo bo zmagal? Danes še ni odločeno.

Na podlagi dejstev, ki obstoje, je možno, da bodo ostali vsi trije bloki pri moči in življenju. Mogoče so pa tudi nagle spremembe, kakršnih se je toliko dogodilo baš zadnji dve leti...

Kratke tedenske novice

Agencija Avala poroča: Nekatere inozemske poročevalske agencije so v zvezi z dogodki v Grčiji sporočile svetu, da je Jugoslavija mobilizirala in podvzela izredne ukrepe. Agencija Avala je pooblaščen vse te vesti zanikati. V Jugoslaviji se ni vršila niti redna niti izredna seja ministrskega sveta, ki bi sklepala o teh stvareh.

Drugo zasedanje bolgarskega parlamenta je bilo odprto 28. oktobra s prestolnim govorom kralja. Kralj Boris se je zahvalil Italiji in Nemčiji za pomoč glede Dobrudže in je poudarjal stremiljenje Bolgarije za ohranitev miru.

Bolgarija bo ostala v italijansko-grškem sporu nevtralna.

Radi vojnega stanja med Italijo in Grčijo je Turčija odredila mobilizacijo in je poslala čete v Tracijo.

Hitler se namerava sestati z belgijskim kraljem. Ta sestanek naj bi bil v duhu sestanka med Hitlerjem in francoskim maršalom Petainom.

Hitler bo podal v kratkem pred nemškimi državnim zborom izjavo o svojih razgovorih s predstavniki Francije in Španije.

Nemška podmornica je torpedirala in potopila 42.000 tonski angleški potniški parnik »Empire of Canada«. S tem parnikom se je svoječasnno peljal angleški kraljevski par na obisk v Kanado. Od 650 mož posadke se je rešilo nekaj nad 500 oseb, ki so se izkrcali v Angliji.

Sovjetsko sedemčlansko odposlanstvo se je odpravilo 25. oktobra v Bukarešto in se bo udeleževalo sej donavske komisije, ki je sklicana v romunski prestolnici za 28. oktobra. Sovjetska Rusija je dosegla od Nemčije privoljenje za sodelovanje na Donavi.

Ridza Smiglyja, bivšega vrhovnega poveljnika poljske vojske, so prepeljali v zapor v Bukarešto. Dosedaj so zapirli in pripravili v Romuniji 6000 poljskih beguncev, ki so se zatekli v Romunijo in niso smeli iz države.

Angleški bombniki so v noči na ponedeljek prileteli nad protektorat Češko-Moravska in bombardirali veliko tovarne za orožje škoda v Plzni.

Ob obletnici obstoja generalnega guvernerstva na Poljskem je izjavil nemški minister dr. Franck, da je guvernat Poljske sestavni del Nemčije ter nerazdvojena oblast velikega nemškega prostora.

Podpredsednik francoske vlade Laval je postal obenem tudi zunanji minister. Dosedanji zunanji minister Baudin je odstopil. Laval je po imenovanju takoj odpotoval za nekaj dni v Pariz.

Zaradi pogajanj med Nemčijo in Francijo je sklenil ameriški Rdeči križ, da ne bo poslal živežev, ki je že bil na veliki tovarni ladji in bi moral biti odposlan skozi angleško zaporo v Francijo.

Katoliško vseničilo v španski prestolnici Madridu bo svečano odprto 16. novembra.

Predsednik Roosevelt je imenoval zamorskega polkovnika Dawlisa za generala, ki je prvi črnoti general v zgodovini Amerike.

Japonci so razdeljali z letalskimi bombami birnansko cesto, katero so zopet otvorili Angleži dne 17. oktobra in po kateri zalagata Anglija in Amerika kitajskega maršala Čankajška z vojnimi potrebščinami, poročajo Japonci.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Na Remšniku je nagloma umrla županova žena Neža Jerič. Prava kmečka gospodinja, vsa vnetja za delo, red in varčnost, a pravična in dobra vsakemu, kjer je videla stisko in bedo. Ko bi bilo mnogo takih gospodinj, bi bilo manj revežev in postopačev, pa več verskega in narodnega življenja po slovenskih domovih! Bog naj ji obilno poplača njena dela, domače pa tolaži v nesreči!

Član Apostolstva mož umrl. V Bresternici, župnija Kamnica pri Mariboru, je 18. oktobra mirno v Gospodu zaspal Straus Ivan, čevljarški mojster, star 72 let. Pokojni je bil dolgoleten naročnik »Slov. gospodarja« in zgleden krščanski mož, ki je vsako prvo nedeljo v mesecu kot član Apostolstva mož pristopil k sv. zakramentom. Na zadnji poti v nedeljo, 20. oktobra, ga je spremljalo mnogo ljudi, ob odprtem grobu se je pa od rajnega poslovil g. župnik Munda. Pokojnemu naj sveti večna luč, preostalim pa naše sožalje!

Zgleden mož umrl pri Sv. Janžu na Dravskem polju. Smrt se je spet oglasila v naši fari in dne 9. oktobra iztrgala iz naše srede zgledega moža Janeza Pesek, posestnika iz Prepol. Zadel ga je možganska kap v gozdu in po daljšem iskanju so ga našli na pol živega. Poklicani zdravnik je ugotovil, da bo smrt v kratkem nastopila. Popoldne je zapustil našo solzno dolino.

Pogreb je bil 11. oktobra od doma na farno pokopališče, kjer so mu pevci zapeli v slovo, od nje ga pa se je z besedo poslovil domači g. župnik. Blagopokojni je bil mož na mestu, ves kristjan, bil je član Apostolstva mož in je bil vsako nedeljo pri sv. obhajilu; bil je tudi zgleden gospodar in prav tako vzgojitelj svojih otrok. Upamo, da za vse dobro vneti uživa nebeski raj! — Žalujocim izrekamo sožalje!

Orožniški narednik-vodnik umrl. Od Sv. Jurija ob ščavnici poročajo: žalostno so zapeli zvonovi 14. oktobra, naznanjajoč vsem, da je v Ljubljani umrl orožniški narednik-vodnik v pokoju Anton Kolbl. Dalj časa je bolehal na griu, iskajoč zdravja pri različnih zdravnikih, končno se je pa zatekel v zavod za novotvorbe v Ljubljano, upajoč, da tam najde zaželenega zdravja, a je prišla pomoč žal prepozno. Rajni je že pod bivšo Avstrijo služil kot orožnik po raznih krajih na Štajerskem, Koroškem in Prekmurju, po vojni pa je dolga leta služboval v lepi, sončni Dalmaciji, kjer je stopil v pokoj. Kako se je veselil, da bo pokoj preživljal v domačem rojstnem kraju, a ni mu bilo dano, ga dolgo uživati, zavratna bolezen, rak, mu je pretregala nit življenja. Pokojni je bil kremenit značaj in vsakomur, kdor je obdeval z njim, se je priljubil in mu gotovo ostane v trajnem spominu. Naj mu bo lahka zemlja na pokopališču pri Sv.

tega rodu umrl in tudi ni bil nihče resno bolan! Stoletni Hariroemon in njegova žena sta tako privezana na svojo grudo, da sta samo enkrat odšla iz svojega rojstnega kraja, in sicer na božjo pot k boginji Isi. A tudi to pot sta peš opravila. Leta 1933 so v čast poglavarju te družine blizu hiše postavili spomenik, in še vedno gre stoletni starček vsak dan do tega spomenika, pa bodi vreme grdo ali lepo.

Važno odkritje. Dva kemika, Nemca begunca, ki delujeta na ameriškem vseučilišču v Kolumbiji, sta odkrila nekaj zelo pomembnega. Odkrila sta rudnino, ki sta ji dala ime »U 235« in ki en sam funt (= pol kilograma) te rudnine ustreza energiji (sili) 5 milijonov funtov petro-

11.

Erik je zgodaj zjutraj jezdil na konjsko sejmišče, kjer je bil pustil svoja covboja. Sicer se je bil z njima dogovoril, naj sama skleneta kupčijo, toda dogodki večera in noči so tako vplivali nanj, da se je moral razstresti.

Mladenič je povešal glavo in razmišljal. Iz razmišljanja ga je vzbudila Anita, ki je prijezdila od nasprotne strani. S konjem se je postavila pred Erika, da bi ga ustavila.

Erik jo je za hip pogledal, potem pa se ni zmenil zanj. Potegnil je konja v stran, da bi se ji izognil.

Anita je uvidela, da se mladenič ne zmeni zanj, a se ni dala ugnati. Obrnila je konja in je jezdila tesno ob Erikovi levici. Priliznjeno je začela:

»Erik, pogovoriti se morava. Ti si zelo grdo ravnal z menoj, toda jaz te še vedno ljubim in sem zato prišla, da bi te posvarila.«

Mladenič jo je ostro pogledal.

»Hvala, Anita, toda nočem, da bi izdala načrte svojih prijateljev. Ne potrebujem tvojih svaril! Po vsem, kar se je bilo zgodilo, ti mora biti to jasno.«

»Zdaj ne gre za to, kaj mi je jasno, temveč gre za ljubezen!« je hlastno dejala Anita.

»Ne govori o tej ljubezni! Vem, kaj lahko mislim o njej.«

»Ne moreš vedeti, Erik! Ti ne poznaš ženskega srca.«

»Pusti razlaganje! Jaz se zanesem na svoje čute. Moje srce mi pove več, ko tisoč izkušenj.«

»O, Erik, ne govori tako! Če tvoje srce govori zoper mene, te vara, kajti moja ljubezen je tvoja, samo tvoja!« Govorila je s takim ognjem, da jo je Erik začudeno pogledal. Če ne bi bil doživel toliko razočaranj, bi ji morda celo verjel. Tako pa je ostal popolnoma hladen. Nekam trdo je dejal:

»Anita, pred žensko ne izgovorim rad besed, za katere je bolje, če ostanejo neizgovorjene! A ti me siliš, da eno in drugo povem. Ko smo bili še sosed, si ti bila prva deklica, ki sem jo vsak dan videl. S sladkimi besedami in nežnimi pogledi si me hitro premotila. Tedaj še nisem vedel, kaj je ljubezen.«

»In zdaj veš?« ga je naglo prekinila Anita. »Povej, da veš!«

»Ne vem,« je mirno odgovoril Erik. »Morda nikdar ne bom vedel. Anita, dober prijatelj sem bil, a nikdar nisem obljubil reči, ki je ne bi bil izpolnil.«

»Ne?« je začudeno vprašala deklica.

»Ne,« je mirno pritrld mladenič. »Nisi bila to, za kar si se izdajala. Tvoj oče... Sicer pa, čemu oživljava stare dogodke?! Kar je minulo, naj gre v pozabo. Z Bogom!«

Anita je zardela. V njenem srcu je vzplamtelo. S silo je dušila jezo, ko je vprašala:

»To je vse, kar mi imaš povedati?«